



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 690/2017-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 10. novembra 2017 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Lajosa Mészárosa predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti UNIPRINT, s. r. o. v likvidácii, Nová 2419, Považská Bystrica, zastúpenej advokátom JUDr. Eugenom Kostovčíkom, Gelnická 33, Košice, vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 2 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj namietaného porušenia jej práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Sžf 29/2014 z 26. októbra 2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti UNIPRINT, s. r. o. v likvidácii, o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 12. februára 2016 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti UNIPRINT, s. r. o. v likvidácii (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 46

ods. 1 a 2 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj namietaného porušenia jej práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 5 Sžf 29/0014 z 26. októbra 2015 (ďalej len „napadnutý rozsudok“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že Krajský súd v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom č. k. 13 S 159/2012-64 z 22. januára 2014 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) zamietol žalobu sťažovateľky, ktorou sa domáhala preskúmania zákonnosti rozhodnutia Finančného riaditeľstva Slovenskej republiky (ďalej len „finančné riaditeľstvo“) č. 1100306/1/1226280/2012/5050-r z 25. októbra 2012. Označeným rozhodnutím finančného riaditeľstva bol potvrdený dodatočný platobný výmer správcu dane, ktorým bol sťažovateľke vyrubený rozdiel dane z pridanej hodnoty za zdaňovacie obdobie jún 2005 vo výške 722,79 eur s odôvodnením, že sťažovateľka neuniesla dôkazné bremeno pri preukazovaní dodania tovaru od dodávateľa [REDAKOVANÉ], a teda sťažovateľke nevzniklo právo na odpočítanie dane z pridanej hodnoty.

Proti rozsudku krajského súdu podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd napadnutým rozsudkom tak, že rozsudok krajského súdu potvrdil a sťažovateľke právo na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

Sťažovateľka pred ústavným súdom namieta, že najvyšší súd vôbec neprihliadal na jej tvrdenie o tom, že „[REDAKOVANÉ] na základe splnomocnenia zastupoval spoločnosť [REDAKOVANÉ], potvrdil dodanie tovaru, prevzatie platby od [REDAKOVANÉ] a odovzdanie dokladov od dodávateľa“.

Najvyšší súd taktiež podľa názoru sťažovateľky nereagoval na jej odvoláciu námietku spočívajúcu v tom, že krajský súd sa vo svojom rozsudku odklonil od stabilizovanej judikatúry najvyššieho súdu (rozsudky vo veciach sp. zn. 3 Sžf 81/2008 a sp. zn. 5 Sžf 5/2009), podľa ktorej „ak správca dane v priebehu daňovej kontroly použil dôkazy z trestného konania, no nevytvoril podmienky pre realizáciu práva žalobcu

upraveného v ustanovení § 15 ods. 5 písm. e) zákona č. 511/1992 Zb. poškodil ho na jeho právach počas daňového dokazovania, čo mohlo mať priamy dosah na zákonnosť rozhodnutí“.

Najvyšší súd sa podľa názoru sťažovateľky nezaoberal ani jej tvrdením, že „*ak podľa súdu neboli použité dôkazy z nezákonnej daňovej kontroly, potom správne orgány vychádzali zo skutkového stavu, ktorý žalovaný vo svojom rozhodnutí z 25. 08. 2008 označil za nedostatočne zistený, a preto zrušil prvé prvostupňové rozhodnutie z 27. 11. 2007“*. Rovnako bez odpovede ostala podľa sťažovateľky aj jej námietka, že „*použitím dôkazov z trestného konania sa znižuje štandard práv daňového subjektu“*.

Sťažovateľka napokon tvrdí, že podaním zo 7. januára 2015 požiadala „*Najvyšší súd SR o podanie žiadosti Súdnemu dvoru EÚ o prejudiciálnej otázke“* a najvyšší súd sa s týmto jej návrhom vôbec nevysporiadal. V dôsledku uvedeného malo dôjsť k porušeniu jej základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy.

Vzhľadom na uvedené sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol: „*1. Najvyšší súd SR rozsudkom sp. zn. 5Sžf/29/2014 z 26. 10. 2015 porušil základné právo sťažovateľa UNIPRINT, s. r. o. na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a ods. 2 Ústavy SR.*

2. Najvyšší súd SR rozsudkom sp. zn. 5Sžf/29/2014 z 26. 10. 2015 porušil základné právo sťažovateľa UNIPRINT, s. r. o. na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy SR.

3. Najvyšší súd SR rozsudkom sp. zn. 5Sžf/29/2014 z 26. 10. 2015 porušil základné právo sťažovateľa UNIPRINT, s. r. o. na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

4. Rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Sžf/29/2014 z 26. 10. 2015 sa zrušuje a vec vracia na ďalšie konanie a rozhodnutie.

5. Sťažovateľovi sa priznáva náhrada trov právneho zastúpenia...“

II.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 46 ods. 2 ústavy kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.

Podľa čl. 48 ods. 1 ústavy nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu ustanoví zákon.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom

súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené alebo podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

O zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti ide vtedy, ak namietaným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 105/06, II. ÚS 66/2011, III. ÚS 155/09, IV. ÚS 35/02).

Zo stabilizovanej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že tento vo vzťahu k všeobecným súdom nie je prieskumným súdom ani riadnou či mimoriadnou opravnou inštanciou (I. ÚS 19/02, I. ÚS 31/05) a nemá zásadne ani oprávnenie preskúmavať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (II. ÚS 21/96, II. ÚS 134/09). Ústavný súd už opakovane uviedol (II. ÚS 13/01, I. ÚS 241/07), že ochrana ústavou prípadne dohovorom zaručených práv a slobôd (resp. ústavnosti ako takej) nie je zverená len ústavnému súdu, ale aj všeobecným súdom, ktorých sudcovia sú pri rozhodovaní viazaní ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 ústavy a zákonom (čl. 144 ods. 1 ústavy). Úloha ústavného súdu pri rozhodovaní o sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na súdnu ochranu rozhodnutím súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie zákonov s ústavou a dohovorom

najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, resp. či nie sú arbitrárne s priamym dopadom na niektoré zo základných ľudských práv (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05, I. ÚS 241/07).

Z judikatúry ústavného súdu ďalej vyplýva, že súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníka konania, je však povinný na zákonom predpokladané a umožnené procesné úkony účastníka primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným právom (IV. ÚS 252/04, IV. ÚS 329/04, IV. ÚS 340/04, III. ÚS 32/07).

Súčasťou procesných záruk spravodlivého rozhodnutia je taktiež právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany a z ktorého musí byť bez ohľadu na to, či sa odvolací (prípadne dovolací) súd stotožní a inkorporuje odôvodnenie rozhodnutí inštančne nižších súdov, zrejme, že sa zaoberal a vyjadril k esenciálnym otázkam vzťahujúcim sa na ním prejednávanú vec a neuspokojil sa bez ďalšieho so závermi inštančne nižších súdov [porovnaj napr. *Helle v. Fínsko*, č. 20772/92, rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) z 19. 12. 1997, bod 60; *Rajkovič v. Chorvátsko*, č. 50943/99, rozhodnutie ESLP o prijateľnosti z 3. 5. 2001, bod 2].

Vzhľadom na okolnosti daného prípadu ústavný súd považuje za potrebné poukázať aj na povahu a špecifiká správneho súdnictva, ktorého úlohou nie je nahradzovať činnosť orgánov verejnej správy, ale len preskúmať zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy, teda preskúmať to, či kompetentné orgány pri riešení konkrétnych otázok vymedzených v návrhu rešpektovali príslušné hmotno-právne a procesno-právne predpisy. Je potrebné preto vziať do úvahy, že správny súd nie je súdom skutkovým, ale je súdom, ktorý posudzuje iba právne otázky napadnutých rozhodnutí a postupu orgánov verejnej správy, teda orgánov inej ako súdnej sústavy (porovnaj IV. ÚS 127/2012).

K čl. 46 ods. 2 ústavy ústavný súd konštatuje, že táto ústavná norma upravuje primárne právo toho, kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu

verejnej správy, obrátiť sa pri zákonom splnených podmienok na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia. Výklad ustanovení zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky súdny poriadok“), resp. v súčasnosti ustanovení zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov, zo strany súdu pri rozhodovaní o splnení podmienok na podanie žaloby o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy musí rešpektovať ústavné garancie práva na súdnu ochranu. Pri samotnom prieskume rozhodnutia orgánu verejnej správy správnym súdom sa uplatňujú princípy vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 ústavy (porovnaj napr. IV. ÚS 102/08).

1. K namietanému porušeniu práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 a 2 a čl. 48 ods. 1 ústavy

Podstatu argumentácie sťažovateľky pred ústavným súdom a ňou formulované námietky možno zhrnúť takto:

- najvyšší súd nereagoval na skutočnosť, že [REDAKOVANÉ], ktorý zastupoval obchodnú spoločnosť [REDAKOVANÉ], potvrdil dodanie tovaru, prevzatie platby a odovzdanie dokladov od dodávateľa,
- najvyšší súd nedal odpoveď na námietku, že krajský súd sa odklonil od stabilizovanej judikatúry vo vzťahu k použitiu dôkazov z trestného konania,
- najvyšší súd sa nevysporiadal s jej tvrdením, že správca dane založil svoje rozhodnutie na dôkazoch získaných v rámci nezákonnej daňovej kontroly,
- najvyšší súd nedal odpoveď na jej námietku, že „*použitím dôkazov z trestného konania sa znižuje štandard práv daňového subjektu*“, a
- najvyšší súd sa nevysporiadal s jej návrhom na podanie prejudiciálnej otázky Súdnemu dvoru Európskej únie (ďalej len „Súdny dvor“).

V daňovom konaní sa rozhoduje o právach a povinnostiach daňových subjektov a správca dane je povinný riadne zistiť skutkový stav veci a preveriť skutkové tvrdenia uvádzané daňovým subjektom, prípadne odstrániť procesné pochybenia, ktoré vykonal správca dane počas daňovej kontroly. Daňové konanie je svojou povahou

správnym konaním a vzťahujú sa naň zásady činnosti orgánov verejnej správy, ale možno identifikovať aj jednotlivé procesné zásady daňového konania (porovnaj Vernarský, M. Procesné zásady daňového konania. Košice : Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, 2009. s. 11, 24 – 25 a nasl.).

Daňové konanie ovláda zásada objektívnej pravdy, avšak je na správcovi dane vykonávajúcom dokazovanie a jeho úvahe, aké dôkazy vykoná, akým spôsobom dokazovanie doplní, akú hodnovernosť, dôkaznú silu a schopnosť zvrátiť závery vyplývajúce z realizovaného dokazovania z nich vyvodí, a to predovšetkým s prihliadnutím na skutočnosť a dôkazy vyplývajúce zo zistení, ktoré už správca dane získal v rámci správy daní a v priebehu konania.

Povinnosťou správneho orgánu v prvostupňovom správnom konaní, ako aj v odvolacom konaní je dať odpoveď na ťažiskové argumenty účastníka konania v tom smere, že v odôvodnení rozhodnutia uvedie, ako sa s jednotlivými argumentmi a tvrdeniami účastníka vysporiadal.

Ústavný súd pri preskúmaní napadnutého rozsudku najvyššieho súdu vychádzal zo svojho ustáleného právneho názoru, podľa ktorého odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového súdu a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08), pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok. Tento právny názor zahŕňa aj požiadavku komplexného posudzovania všetkých rozhodnutí všeobecných súdov (tak prvostupňového, ako aj odvolacieho), ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania (IV. ÚS 350/09). Uvedené závery je potrebné aplikovať aj na konanie a rozhodovanie všeobecných súdov v systéme správneho súdnictva (napr. IV. ÚS 519/2012).

Sťažovateľka pred ústavným súdom tvrdí, že najvyšší súd nezohľadnil z jej pohľadu rozhodujúcu skutočnosť, a síce, že „*██████████ na základe splnomocnenia zastupoval spoločnosť ██████████, potvrdil dodanie tovaru, prevzatie platby od ██████████ a odovzdanie dokladov od dodávateľa ██████████*“, a že „*nie je zrejmé, prečo výpovede*

██████████, ██████████ a ostatných svedkov nie sú hodnoverné, no hodnoverné sú výpovede ██████████ a ██████████, ktorých sám správca dane považuje za osoby pochybné“.

Ústavný súd vo vzťahu k uvedenej námietke sťažovateľky konštatuje, že táto jej argumentácia je len opakovaním jej predchádzajúcej argumentácie v rámci celého daňového konania a je výlučne výrazom jej odlišného skutkového hodnotenia veci, aké zastávajú daňové orgány a všeobecné súdy, do posúdenia ktorého ústavný nie je ani oprávnený, ani povinný vstupovať (m. m. III. ÚS 78/07, IV. ÚS 27/2010). Nad rámec uvedeného je vhodné poukázať na časť odôvodnenia napadnutého rozsudku najvyššieho súdu, v ktorej tento uvádza: „V danom prípade dôkazná povinnosť v daňovom konaní leží na daňovom subjekte, ako vyplýva z ustanovenia § 29 ods. 8 zákona č. 511/1992 Zb. Žalobca (daňový subjekt) však aj napriek výzve správcu dane nezrejmlil v daňovom konaní sporné skutočnosti a nepredložil žiadne dôkazy na preukázanie uskutočnenia predmetov fakturácie a z tohto dôvodu nemohla byť v daňovom konaní overená pravdivosť údajov na spochybnených faktúrach. Daňové orgány preto vychádzali z dôkazov zhromaždených nielen v daňovom ale aj v trestnom konaní a na ich základe dospeli k záveru, že daňový subjekt nepreukázal uskutočnenie predmetu fakturácie a splnenie podmienok nároku na odpočet dane, ako aj vynaloženie finančných prostriedkov a ich súvislosť so zdaniteľnými príjmami.“

Sťažovateľka ďalej namieta, že krajský súd sa odklonil od stabilizovanej judikatúry najvyššieho súdu (rozsudky vo veciach sp. zn. 3 Sžf 81/2008 a sp. zn. 5 Sžf 5/2009), podľa ktorej „ak správca dane v priebehu daňovej kontroly použil dôkazy z trestného konania, no nevytvoril podmienky pre realizáciu práva žalobcu upraveného v ustanovení § 15 ods. 5 písm. e) zákona č. 511/1992 Zb. poškodil ho na jeho právach počas daňového dokazovania, čo mohlo mať priamy dosah na zákonnosť rozhodnutí“. Na uvedenú námietku najvyšší súd podľa názoru sťažovateľky nereagoval.

Ústavný súd vo vzťahu k uvedenému považuje za potrebné ozrejmiť, že sťažovateľkou označené právo nezahŕňa možnosť vypočúvať svedkov v trestnom konaní

a klásť im v rámci tohto konania otázky, ako to sťažovateľka mylne interpretuje, ale jej právo v tomto smere spočíva v možnosti vyjadriť sa k takto získaným dôkazom (zápisnica o výsluchu svedka) v rámci daňového konania. Sťažovateľka pred ústavným súdom nenamieta, že takúto možnosť nemala. Naopak, zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že takáto možnosť jej v daňovom konaní bola poskytnutá a že sťažovateľka ju prostredníctvom svojho konateľa aj využila. Navyše, svedkovia, ktorí vypovedali v trestnom konaní, následne (zhodne) vypovedali aj v samotnom daňovom konaní, pričom konateľovi sťažovateľky bolo umožnené klásť im otázky v rámci tohto daňového konania.

Sťažovateľka poukazuje na rozchádzajúcu sa judikatúru najvyššieho súdu. Vo vzťahu k rozdielnej judikatúre všeobecných súdov, na ktoré sťažovateľka poukazovala, ústavný súd uvádza, že z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva vyplýva, že rozdielna judikatúra v skutkovo rovnakých, prípadne podobných veciach je prirodzenou súčasťou vnútroštátneho súdneho systému (v zásade každého súdneho systému, ktorý nie je založený na precedensoch ako prameňoch práva). Z hľadiska princípu právnej istoty je ale dôležité, aby najvyššia súdna inštanca pôsobila ako regulátor konfliktov judikatúry a aby uplatňovala mechanizmus, ktorý zjednotí rozdielne právne názory súdov v skutkovo rovnakých alebo podobných veciach. Pre posúdenie, či rozdielnou judikatúrou najvyššej súdnej inštanacie došlo k porušeniu čl. 6 ods. 1 dohovoru, je preto rozhodujúce, či vnútroštátne právo obsahuje mechanizmus zaisťujúci koherentnosť judikatúry a či príslušný orgán tento mechanizmus fakticky a riadne využíva [pozri rozhodnutie ESĽP Beian v. Rumunsko (č. 1) zo 6. 12. 2007].

K tejto námietke ústavný súd považuje za potrebné tiež poukázať na svoj ustálený právny názor, podľa ktorého mu neprislúcha zjednocovať *in abstracto* judikatúru všeobecných súdov a suplovať tak poslanie, ktoré zákon č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov [§ 8 ods. 3, § 20 ods. 1 písm. b), § 21, § 22 a § 23 ods. 1 písm. b)] zveruje práve najvyššiemu súdu (resp. jeho plénu a kolégiám), keď mu okrem iných priznáva aj právomoc zaujímať stanoviská k zjednocovaniu výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov (m. m. I. ÚS 17/01, IV. ÚS 267/05, IV. ÚS 792/2013, II. ÚS 562/2016).

Práve plénum a kolégiá najvyššieho súdu sú oprávnené odstraňovať nejednotnosť výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov tak, aby sa chránili okrem iného aj legitímne očakávania účastníkov súdnych konaní. Ústavný súd vzhľadom na to, že nie je súčasťou systému všeobecného súdnictva, môže zasahovať do výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov všeobecnými súdmi len v prípadoch, keď sa ich výklad vyznačuje svojvôľou a zjavnou neodôvodnenosťou do tej miery, že to má za následok porušenie základného práva alebo slobody.

Nejednotnosť judikatúry všeobecných súdov v identických, resp. porovnateľných veciach je nepochybne nežiaduca, ale sama osebe spravidla nepostačuje na to, aby ústavný súd len na jej základe vyslovil porušenie sťažovateľkou označených práv, ak v posudzovanej veci ide o také súdne rozhodnutia, ktoré sú primeraným spôsobom odôvodnené a nemožno ich považovať za arbitrárne.

Sťažovateľka taktiež poukazuje na to, že najvyšší súd sa nevysporiadal s jej tvrdením, že správca dane založil svoje rozhodnutie na dôkazoch získaných v rámci nezákonnej daňovej kontroly.

Ústavný súd k tejto námietke sťažovateľky odkazuje na odôvodnenie rozsudku krajského súdu, s ktorým sa najvyšší súd v napadnutom rozsudku stotožnil a v ktorom je v relevantnej časti uvedené: „Správca dane po tom, ako súd zrušil predchádzajúce rozhodnutie žalovaného z 13. mája 2011, pokračoval vo vyrubovacom konaní v súlade so zákonom a dodatočným platobným výmerom zo dňa 17. júla 2012 určil žalobcovi na základe výsledkov dokazovania daň. Správca dane zistil skutočnosti rozhodujúce pre správne určenie dane na základe Protokolu z riadnej daňovej kontroly z 28. septembra 2007 (nie z opakovanej daňovej kontroly), z účtovných dokladov predložených žalobcom, vrátane faktúry č. 2306/2005, miestnym zisťovaním, ktorý vykonal správca dane a Daňový úrad Nové Mesto nad Váhom, z výpovedí svedkov [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED].“

Citované závery všeobecného súdu sťažovateľka vo svojej sťažnosti pred ústavným súdom nijakým ústavne relevantným spôsobom nespochybnila a svoju argumentáciu obmedzila iba na všeobecné konštatovanie, že „*správca dane založil svoje rozhodnutie na dôkazoch získaných v rámci nezákonnej daňovej kontroly*“. Sťažovateľka však vôbec neuviedla, o to menej preukázala, o aké konkrétne dôkazy v skutočnosti malo ísť, že použitie týchto dôkazov pred všeobecnými súdmi namietala a že všeobecné súdy na tieto jej (konkrétne) námietky nereagovali.

K námietke sťažovateľky spočívajúcej v tom, že „*použitím dôkazov z trestného konania sa znižuje štandard práv daňového subjektu*“, ústavný súd odkazuje na odôvodnenie rozsudku krajského súdu, ktorý v relevantnej časti uviedol: „*Správca dane zistil skutočnosti rozhodujúce pre správne určenie dane na základe Protokolu z riadnej daňovej kontroly z 28. septembra 2007 (nie z opakovanej daňovej kontroly), z účtovných dokladov predložených žalobcom, vrátane faktúry č. 2306/2005, miestnym zisťovaním, ktorý vykonal správca dane a Daňový úrad Nové Mesto nad Váhom, z výpovedí svedkov [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ]. Súd považuje za dôkazy získané v súlade so zákonom aj zápisnice o výsluchu svedkov, ktorí boli vypočutí Prezidiom Policajného zboru Slovenskej republiky, Úradu boja proti organizovanej kriminalite, Trnava. Zo zápisníc, ktoré sú pripojené v administratívnom spise žalovaného, jednoznačne vyplýva, že svedkovia [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], boli v trestnom konaní riadne poučení podľa § 130 ods. 1, 2, Trestného poriadku o práve svedka odoprieť vypovedať a boli poučení podľa § 345 a § 346 o následkoch krivého obvinenia a krivej svedeckej výpovedi. Všetci svedkovia prehlásili, že poučeniu porozumeli a chcú vypovedať. Súd preto nepovažoval za dôvodnú námietku žalobcu, že boli znížené jeho štandardné práva tým, že daňové orgány použili v daňovom konaní dôkazy z trestného konania a týmto postupom bola popretá zásada bezprostrednosti dokazovania. Zápisnice o výsluchu svedkov v trestnom konaní slúžili na objasnenie skutočností rozhodujúcich pre správne určenie dane, a preto sú dôkazmi získanými v súlade s § 29 ods. 4 zákona o správe daní a poplatkov. Navyiac, výpovede svedkov v trestnom konaní sú zhodné s ich výpovedami, ktoré predali pred správcom dane.*“

Ani uvedené závery, a to aj s poukazom na časť odôvodnenia tohto uznesenia k predchádzajúcej námietke sťažovateľky, týkajúcej sa odklonu krajského súdu od judikatúry najvyššieho súdu, nemožno z pohľadu ústavného súdu hodnotiť ako svojvoľné či arbitrárne.

Sťažovateľka napokon namieta, že najvyšší súd sa nevysporiadal s jej návrhom na podanie prejudiciálnej otázky Súdnemu dvoru. Tvrdí, že najvyššiemu súdu doručila svoje podanie zo 7. januára 2015 označené ako „*Návrh žalobcu na podanie žiadosti Súdnemu dvoru Európskej únie o rozhodnutie o prejudiciálnej otázke podľa medzinárodnej zmluvy*“, v ktorom najvyšší súd požiadala predložiť Súdnemu dvoru tieto otázky: „*Je v súlade so Smernicou Rady 2006/112 za stavu, keď je preukázaná existencia tovaru, splnomocnený zástupca dodávateľa potvrdil dodanie tovaru a prevzatie platby za tovar, no u dodávateľa nie je zrejmé, kto vyhotovoval a podpisoval faktúry a pokladničné doklady, kto zabezpečil tovar a jeho prepravu k odberateľovi nepriznať odpočítanie dane?*“

Je uvedený postup daňových orgánov v súlade so zámermi a s účelom DPH a nepopiera samotný spoločný systém DPH, zaručuje plnú neutralitu tejto dane za účelom ktorej bol zavedený nárok na uplatnenie odpočítania dane?“

Ústavný súd k uvedenému konštatuje, že ak sťažovateľka skutočne takýto návrh najvyššiemu súdu doručila a najvyšší súd sa s týmto jej návrhom nevysporiadal, uvedené by samo osebe mohlo signalizovať porušenie základného práva sťažovateľky na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy.

Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že nepredloženie veci Súdnemu dvoru v prípadoch, keď je príslušný súd povinný tak urobiť, môže znamenať odňatie veci zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 ústavy (porovnaj IV. ÚS 270/2012, IV. ÚS 299/2012 alebo mutatis mutandis IV. ÚS 206/08).

Ústavný súd už však vyjadril aj právny názor, že nie každé nepredloženie prejudiciálnej otázky Súdnemu dvoru, ktoré by mohlo byť v rozpore s právom Európskej únie, musí mať automaticky za následok porušenie základného práva na súdnu ochranu

podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (II. ÚS 129/2010). Ústavný súd nie je ďalšou odvolacou inštanciou v otázke rozhodnutia všeobecného súdu o (ne)predložení prejudiciálnej otázky (k tomu pozri aj body 19 a 20 uznesenia Spolkového ústavného súdu BVerfG sp. zn. 2 BvR 2419/06 zo 6. 5. 2008) a ani v otázke nesprávnej aplikácie práva Európskej únie.

Aj podľa ESLP rozhodnutie všeobecného súdu, ktoré dostatočne odôvodňuje nepredloženie prejudiciálnej otázky Súdnemu dvoru, nepredstavuje porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru (rozsudok Ullens de Schooten a Rezabek proti Belgicku z 20. 9. 2011, sťažnosti č. 3989/07 a č. 38353/07). Keďže podľa doterajšej judikatúry ústavného súdu medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (m. m. II. ÚS 71/97), ústavný súd pri posudzovaní prerokúvaných vecí sťažovateľky prihliadal aj na judikatúru ESLP týkajúcu sa porušenia čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Povinnosť predložiť prejudiciálnu otázku nevzniká v každom prípade. Z primárneho práva Európskej únie a judikatúry Súdneho dvora vyplýva viacero výnimiek z povinnosti predložiť prejudiciálnu otázku, konkrétne ak (pozri Mazák, J., Jánošíková, M. Základy práva Európskej únie. Ústavný systém a súdna ochrana. Bratislava : Iura Edition, 2009, s. 420):

a) odpoveď na prejudiciálnu otázku by nemala žiadny význam na vytvorenie právneho základu na rozhodnutie vo veci samej,

b) ide o otázku, ktorá bola v skutkovo a právne podobnom prípade vyriešená Súdnym dvorom, alebo o právnu otázku, ktorá sa vyriešila v judikatúre Súdneho dvora bez zreteľa na to, v akých konaniach bola predložená (princíp „acte éclairé“), alebo ak

c) je výklad práva Európskej únie taký jasný, že nevznikajú žiadne rozumné pochybnosti o výsledku (princíp „acte clair“).

V prípade ak sú tieto podmienky – vzhľadom na okolnosti daného prípadu to budú podmienky podľa bodov b) a c) – splnené, všeobecný súd môže a musí aplikovať právo Európskej únie, resp. musí mu priznať účinky závislé okrem iného aj od druhu prameňa,

v ktorom je predmetné pravidlo vyjadrené, bez toho, aby sa musel obrátiť s prejudiciálnou otázkou na Súdny dvor.

S poukazom na uvedené možno formulovať záver, že len zásadné a kvalifikované pochybenie pri rozhodovaní o (ne)predložení prejudiciálnej otázky, ktoré môže spočívať vo svojvoľnom či na prvý pohľad celkom nesprávnom nepredložení prejudiciálnej otázky Súdnemu dvoru v prípade, keď súd sám o interpretácii práva Európskej únie mal pochybnosti a predbežnú otázku nepredložil, má za následok porušenie základného práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivé súdne konanie, keďže týmto spôsobom by bola svojvoľne popretá právomoc Súdneho dvora (II. ÚS 129/2010, porovnaj aj rozhodnutie Spolkového ústavného súdu BVerfGE 82, 159 a uznesenie Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. IV. ÚS 154/08 z 30. 6. 2008).

V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na svoju doterajšiu judikatúru (napr. IV. ÚS 142/2013), podľa ktorej je vecou vnútroštátneho (všeobecného) súdu, pred ktorým začal spor a ktorý nesie zodpovednosť za rozhodnutie vo veci samej, posúdiť so zreteľom na konkrétne okolnosti veci nevyhnutnosť rozhodnutia Súdneho dvora o prejudiciálnej otázke na vydanie rozsudku vo veci samej, relevantnosť otázok, ktoré Súdnemu dvoru položí (napr. IV. ÚS 206/08, II. ÚS 129/2010, II. ÚS 163/2010), ako aj to, či sú splnené predpoklady, za ktorých vnútroštátny súd konajúci o veci nemá povinnosť predložiť prejudiciálnu otázku Súdnemu dvoru (m. m. IV. ÚS 108/2010).

Sťažovateľka poukazuje na výklad smernice Rady 2006/112 ES o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty (ďalej len „smernica“). Z pohľadu ústavného súdu je potrebné poukázať na skutočnosť, že táto smernica bola transponovaná do právneho poriadku Slovenskej republiky (aj) prostredníctvom zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o DPH“), ktorého ustanovenia správne orgány a súdy v tomto prípade aplikovali.

Sťažovateľka nesúhlasí s aplikovaním právnych noriem správnym orgánom, a následne aj správnym súdom, čo však samo osebe neznamená, že v jej veci existuje

potreba stanovenia hraníc aplikácie komunitárneho práva a jeho výkladu. Z rozsudku najvyššieho súdu vyplýva, že všetky orgány verejnej moci, ktoré pri svojej rozhodovacej činnosti zákon o DPH aplikovali, vyložili a aplikovali jeho ustanovenia v súlade s ich znením a účelom. V tejto veci teda nemožno dospieť k záveru, že otázku nepriznania nadmerného odpočtu dane z pridanej hodnoty a vyrubenia rozdielu na dani z pridanej hodnoty posúdil najvyšší súd ústavne neakceptovateľným spôsobom, resp. spôsobom, ktorý by viedol k pochybnostiam vo vzťahu k správneému výkladu a aplikácii príslušných ustanovení zákona o DPH či vo vzťahu k výkladu samotnej smernice.

O zjavnú neodôvodnenosť alebo arbitrárnosť súdneho rozhodnutia v súvislosti s právnym posúdením ide spravidla vtedy, ak ústavný súd zistí interpretáciu a aplikáciu právnej normy zo strany súdu, ktorá zásadne popiera účel a význam aplikovanej právnej normy, alebo ak dôvody, na ktorých je založené súdne rozhodnutie, absentujú, sú zjavne protirečivé alebo popierajú pravidlá formálnej a právnej logiky, prípadne ak sú tieto dôvody zjavne jednostranné a v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti (III. ÚS 305/08, IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06). Podľa názoru ústavného súdu predmetný právny výklad relevantných právnych predpisov takéto nedostatky nevykazuje.

Naopak, právne závery najvyššieho súdu ústavný súd považuje z ústavného hľadiska za akceptovateľné, a preto nemá dôvod do napadnutého rozsudku zasahovať. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s názorom najvyššieho súdu nestotožňuje, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutých rozsudkov najvyššieho súdu. Súčasťou ustálenej judikatúry ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010) je aj právny názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok. V zmysle svojej judikatúry považuje ústavný súd za protiústavné a arbitrárne len tie rozhodnutia, ktorých odôvodnenie je úplne odchylné od veci samej, alebo aj extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (m. m. IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

Vzhľadom na uvedené ústavný súd túto časť sťažnosti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

2. K namietanému porušeniu práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru

Ako už bolo uvedené, právna vec sťažovateľky sa týka rozhodovania správnych orgánov v daňovom konaní. Z judikatúry ESLP vo vzťahu k aplikácii čl. 6 ods. 1 dohovoru vyplýva, že dohovor vylučuje aplikáciu tohto článku na daňové veci (napr. *Jussila v. Fínsko*, č. 73053/01, rozsudok z 23. 11. 2006, bod 45; *Ferrazzini v. Taliansko*, č. 44759/98, rozsudok z 12. 7. 2001, body 24 – 31), pričom výnimkou sú tie prípady, keď sa daňové konanie považuje za konanie trestné. K takejto situácii však v prípade sťažovateľky zjavne nedošlo, keďže sťažovateľke nebola uložená sankcia za porušenie právnej povinnosti, ale vyrubená daň, ktorú bola sťažovateľka povinná zaplatiť na základe príslušných ustanovení daňových právnych predpisov. Z uvedeného dôvodu čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je v tomto prípade *ratione materiae* aplikovateľný. Ústavný súd preto túto časť sťažnosti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Z dôvodu, že sťažnosť sťažovateľky bola ako celok pri jej predbežnom prerokovaní odmietnutá, ústavný súd sa ďalšími jej požiadavkami nezaoberal, pretože rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v danom prípade nedošlo.

Ako *obiter dictum* ústavný súd dopĺňa, že vzhľadom na predmet sťažnosti možno upozorniť na podstatnú podmienku potenciálneho prijatia sťažnosti na ďalšie konanie, a síce či ide/nejde o prípad posudzovaný ako tzv. bagateľná vec, kde vzhľadom na konkrétne okolnosti prípadu by už samotný predmet sporu v napadnutom konaní mohol zakladať z hľadiska doterajšej judikatúry ústavného súdu (IV. ÚS 358/08, IV. ÚS 340/2014, III. ÚS 529/2014, II. ÚS 468/2015, II. ÚS 357/2015) ďalší dôvod na odmietnutie sťažnosti už pri jej predbežnom prerokovaní. Opodstatnenosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy vo veciach bagateľných prichádza totiž do úvahy iba v prípadoch extrémneho vybočenia

zo štandardov, ktoré sú pre postupy zisťovania skutkového základu sporu a pre jeho právne posúdenie esenciálne (IV. ÚS 358/08), resp. v prípadoch, ak pôjde o intenzitu zásahu kolidujúcu s podstatou a zmyslom základných práv a slobôd. Ústavný súd sa však nezaoberal bližšie otázkou bagatel'nosti sporu, keďže sťažnosť odmietol z iných dôvodov.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. novembra 2017